

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУРСУ ІНОЗЕМНОЇ ВАЛЮТИ В УКРАЇНІ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Сотніков В.А.

Науковий керівник: к.т.н., доц. Крилова О.В.

В Україні курс іноземних валют встановлює Національний Банк України. Для цього використовується один з режимів валютного курсу, який за класифікацією МВФ поділяється на фіксований, плаваючий та гнучкий. У міжнародній практиці частіше всього виділяють перші два типи.

Фіксований режим передбачає закріплення курсу іноземної валюти на певному значенні. Головною перевагою фіксованого режиму є підтримання курсу валюти на певному рівні тривалий час. Це позитивно впливає на розвиток національного виробництва та зовнішньої торгівлі, а також зменшується амплітуда коливання курсу валюти, що обмежує валютні спекуляції.

Проте фіксований режим послаблює ринковий механізм стабілізації кон'юнктури валютного ринку. Крім того Національний банк має постійно проводити валютні інтервенції та продавати валюту з золотовалютних резервів, аби підтримувати сталий курс, що поступово спустошує ЗВР. Так, у травні 2011 року валові міжнародні резерви України сягали \$38,352 млрд, а через постійну підтримку сталого курсу вони скоротилися до \$5,625 млрд у 2014 році [4]. Проте вже наприкінці 2021 року завдяки реформам, кредитам і переходу на плаваючий режим, обсяг золотовалютних резервів становив \$30,941 млрд [5].

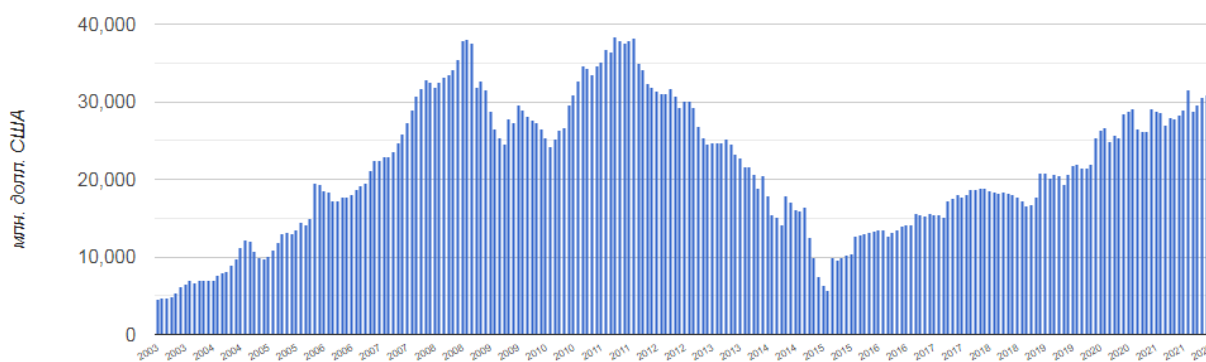

Рис. 1 Динаміка золотовалютних резервів України

З європейських країн режими фіксованого валютного курсу до євро використовують Косово, Чорногорія, Сан-Марино, Боснія і Герцеговина, Данія.

За плаваючим курсом його формує саме ринок. Коли попит на іноземну валюту підвищений, це призводить до девальвації національної валюти. І це у свою чергу стимулює експорт, який заводить на ринок додаткову інвалюту. Тим самим завдяки збільшенню її пропозиції відбувається стабілізація курсу. Завдяки самоформуванню курсу, НБУ може сфокусуватися на економічному розвитку держави, та іноді він все ж має втручатися в торги та згладжувати коливання, аби курс не змінювався надто стрімко. Для запобігання значного просідання курсу валюти, НБУ створює штучний попит та викупає її надлишок;

щоб курс валюти різко не зростає, він продає покупцям валюту зі своїх резервів, вирівнюючи попит і пропозицію. Основним недоліком цього режиму є ризик перебування курсу на економічно необґрунтованому рівні. Це може бути пов'язано як зі спекулятивними настроями на ринку, так і виникнення надзвичайної ситуації, через яку інвестори почнуть виводити свій капітал з країни. Та попри це більшість держав Європи надають перевагу саме плаваючому курсу [6].

У сьогоденних умовах НБУ був вимушений утримувати офіційний курс долара, повернувшись до режиму фіксованого курсу, тому що економіка України працює в умовах воєнних дій і вибір режиму валютного курсу залежить від економічних умов держави, її економічної політики та цілей. Грошово-кредитна політика України, особливо в період війни, має розроблятися з урахуванням макроекономічних ризиків та переслідувати мету мінімалізації економічних збитків, спричинених бойовими діями на території держави.

Перелік посилань

1. Закон України “Про валюту і валютні операції” від 21.06.2018 р. № 2473-VIII//Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 30, ст.239 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
2. Офіційний сайт МВФ — URL: <https://www.imf.org/external/np/mfd/er/2004/eng/0604.htm>
3. О.О. Вороніна “Вплив динаміки валютного курсу на зовнішньоекономічні операції підприємств України” / “Ефективна економіка” 2021 3-4с. — URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2021/87.pdf
4. Офіційний сайт Національного Банку України — URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/international-reserves-allinfo/dynamics>
5. Офіційний сайт “Простобанк” — URL: https://www.prostobank.ua/spravochniki/indikatory_rynka/nbu_international_reserve
6. Швець Н.Р. “Вибір режимів валютного курсу в умовах мінливості монетарної сфери” / “Східна Європа: економіка, бізнес та управління” 2020 242-243с. — URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/24_2020/37.pdf